

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

343.811

Szerző: .....

Hely

Cím: [A toloncház lakói]

Idő

"1927"

Forrás: - *Uj Nemzedék*

Személy

Bp
(Hely)

1927. 9. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Zoro és Huru meg a többiek, akiknek a toloncház padlásán van a bölcsőjük és pincéjében a koporsójuk

A „hetvendekás csavargó“ egy hentesszatyorban aludt
a Ligetben — A „daristák“ hátukra varrva csempézik
be a dohányt

Pillanatképek a toloncházból, ahol a zsoké kép-
viseli a népharagot, a londiner az ártatlanságot

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Van Budapestnek egy intézete, amely állandó látogatottságnak örvend. Ez az intézet a Mosonyi-utcai toloncház. Télen-nyáron, ősz-szel és tavasszal, kora reggel és késő délután egyaránt mozgalmas itt az élet, mindig viszik és hozzák a vendégeket, akik közül nem egy már évek óta ismert lakója a csöppet sem barátságos épületnek.

A toloncház lakói igen változatos elemekből kerülnek ki.

Legnagyobb részük notórius csavargó, megrögzött munkakerülő, akiket tiltott koldulás, munkakerülés, hajléktalanság és egyéb kihágás címén hoznak be

és akiket eleinte néhány napra, majd többször való visszaesés esetén néhány hónapra is elítélnek. Gyakran akad azonban olyan lezüllött ember köztük, aki valaha jobb napokat látott, sőt olyan is, akit a tragikus, vagy tragikomikus véletlen sodort ide. Természetesen, nők is fölös számmal fordulnak meg a toloncházban. Számosan vannak olyan züllött egyének is, akik — a többiektől eltérően — szándékosan viitetik be magukat, hogy így ne kelljen se lakásról, se élelemről gondoskodniok. Ez utóbbiak évente alig pár hetet töltenek kint: szabadulásuk után öt-hat napra ismét a toloncház vendégszeretétét élvezik.

A toloncháznak közös őrizetes termei van-

nak. A termekben külön helyezik el a nőket és külön a férfiakat, külön az öregeket, a fiatalkorukat és a jobb embereket, szóval úgy válogatják őket össze, hogy mindenki magához illő társaságba kerüljön.

A toloncház belső életéről néhány pillanat-fölvételt készítettünk.

A lekapott figurák meglehetősen jellegzetesek s úgy hisszük, érdemes a megörökítésre, kik és miért kerülnek ide s hogyan élnek itt bent.

A londiner és a három ártatlan lilium

Roppant humoros az esete egy szállodai londinernek, akinek az volt a büne, hogy már többször volt büntetve. A vesztét egy ellopott bőrönd okozta, de a lopásban ezuttal teljesen ártatlan volt.

Ugy történt, hogy a szállodában egy hölgynek eltűnt a bőröndje. A gyanu a szerencsétlen londinerre irányult, mert hiszen már büntetett előéletű volt. Bevitték tehát a főkapitányságra s a detektívek vallatóra fogták. A megrémült kis londiner igen félt s ezért cselhez folyamodott.

Annak rendje és módja szerint beismerte, hogy a bőröndöt ő lopta el.

A detektívek most már aziránt érdeklődtek, hogy hát hol van az ellopott bőrönd, hova tette, mit csinált vele? A londiner némi gondolkodás után kijelentette, hogy eladta.

— Tudod-e, kinek adtad el? — kérdezték a detektívek.

— Tudom — hazudott most már rendületlenül a londiner. — A Teleki-tér közelében van egy kávéház, ott adtam el.

— Megismernéd, akinek eladtad?

— Meg én!

— Nos hát akkor gyerünk! — döntöttek a detektívek s fölkerekedtek, hogy fölkutassák az orgazdákat.

A londoner egész uton szorongott, félt, hogy ebből az egész hazugságból nem fog jó ki-sülni. Mindazonáltal, csak úgy, *táldomra* bevezette a detektíveket egy Teleki-téri kávémé-résbe, ahol *egy asztalnál három gyanútlan zsidó kártyázott*. A londoner habozás nélkül a *három zsidóra mutatott*:

— Ezeknek adtam el!

A detektíveknek több se kellett. Elkapták a három zsidó szakállát, lefogták és a főkapitányásra vitték őket. Ott megkezdődött a ki-hallgatásuk. Persze,

mindhárman ész nélkül tagadtak és hallani sem akartak az orgazdaságról.

Erre szembesítették velük a londonert, aki a szemükbe mondta:

— Ezek vették meg a bőröndöt. Ez a vörös-szakállu alkudott meg velem, ettől a paje-zstól kért kölcsön pénzt és ez, a harmadik vitte el a bőröndöt. *Mind a hárman benne van-nak!* — jelentette ki végül határozottan.

A zsidók ámultak, bámultak, aztán kézzel-lábbal tiltakoztak és tagadtak. Hiába. *At-szállították őket a Markó-utcai fogházba. A tolonckocsiban mind a négyen együtt ültek.*

A zsidók itt nagy méltatlankodva a londonerre támadtak.

— No hallja! Mit csinált maga? Hát látott maga bennünket egyáltalán valaha az életben?

— Nem én!

Elhült erre a három zsidó.

— Hát akkor? ...

— Hát akkor, hát akkor! ... Csak hallgas-sanak, kis ártatlan liliomok! A Markóban minden kiderül, aztán *ugyis szabadlábba me-gyünk*. Maguk is, én is. Hiszen én is ártatlan vagyok!

A vizsgálóbíró előtt valóban tisztázódott a tényállás. A három zsidót rövidesen eléged-ték s azok boldogan hazamentek. *A londonert ellenben bevitték a toloncházba.*

A vallatás ugyan tisztázta őt is, de viszont ugyancsak a vallatás során kiderült, hogy *nem magyar honos* a szegény feje, sőt Romá-niában körözőlevelet adtak ki ellene. Így a londonert hamarosan *ki fogják toloncolni az országból.*

A cigány megadja a titulust

A toloncházban ül pár hét óta egy állítóla-gos volt tőzsdés, akit *kolduláson csíptek*. A rendőrség fölföngötte és behoza.

A koldus-tőzsdés ágya s. lén ül és könyvet olvas. A teremben azonban van egy cigány is, aki *éktelen lármát csap*. A volt tőzsdést zavartja a kiabálás és ingerülten rászól:

— Fogd be a szádat, cigány olvasok!

A cigány haragra lobban az erélyes rendre-utasítás miatt és még jobban kiabálni kezd.

— Maga talán jobb házból származsik?

Persze, jobb házból: toloncházsból!

— Maga itt éppen olyan, mint én, tudja!

A tőzsdés letorkolása után a cigány még 2 dohog egy ideig, aztán csöndben föl-alá sétál. Egyszerre észreveszi a szintén lecsukott zso-két, aki a kályha mellett állva, *titokban ciga-rettázik*. Megáll előtte:

— Adja nekem a spangnit, tisztelt ur.

A zsoké ránéz és komolyan mondja:

— Nem adom neked, mert megsértetted azt az urat. Tudod, mi volt az? *Tőzsdés!* Uriem-ber! Menj oda, *kérj bocsánatot tőle* s akkor a spangni a tiéd.

A cigány áll, tanakodik egyideig, de a ciga-rettárvé nagyon csábítja. Bászánja hát magát és odalép a tőzsdés elé:

— Tisztelt tőzsdés ur, bocsásson meg, nem lármozok többé!

Ezzel visszalépett a zsokéhoz, átveszi a „spangnit” s miközben tudóre szivja az első „slukkot”, hunyoritva mondja a zsokénak:

— Na, hát megadtam a titulust! ...

A szemétszedő doktor ur a népharag védelmében

Egy zavarosagyu szabót hoztak be egy na-pon a toloncházba. A szerencsétlen embernek az a rögeszméje, hogy ő *doktor és háztulajdo-nos* és fünek-fának meséli a teremben élete történetét. A mesét azonban rögtön félben-hagyja, amint látja, hogy valaki *papírhulla-déket, gyufaszálat, vagy egyéb szemetet dob el*. Ilyenkor ügrik azonnal és *fölszedi a hulladé-keket a földről*, aztán, mintha mi sem történt volna, visszatér hallgatójához és továbbfoly-tatja elbeszélését. Érdekes, hogy *naponta szá-zszor is képes fölszedni a szemetet más után* és egy szóval sem zugolódik ellene, hogy szemel-tenek. Sőt. Amikor történetesen nem mesél, ide-oda jár a szobában, *minden apró zugba be-*

néz s a legrejtettebb sarokból is előkotorja a megpillantott hulladékokat.

Az egyébként is jóindulatu „háztulajdonos doktort” egy tömlöctöltelék „megtréfálta”. Ez a tömlöctöltelék senki más, mint egy körüti daloskönyvárus, aki már *hettediziglen élvezi itt a vendégszerető hajlékot*. A tréfa abban állt, hogy amint a „doktor ur” szemétszedő körútján föl-alá ballagott, *gáncsot vetett neki* s ennek folytán ez *végigvágódott a padlón*.

A pattanásra, természetesen, mindenki figyel-mes lett s a népharag a daloskönyvárus ellen fordult. A népharagot főként a zsoké képviselte, aki itt, ugylátszik, erénycsöszmek csapott föl — és olyan *pofont adott a gáncsotvetőnek*, hogy csak úgy csattant.

A daloskönyv-árus nem mert tettele-gesen is szembeszállni a népharaggal, ellenben az őrnél panaszt emelt az itél-kező zsoké ellen.

Az őr meghallgatta a panaszt, aztán így szólt:

— Hallod-e! Neked itt a toloncházban, a padláson van a bölcöd és a pincében a koporsód! Azszodom én: *két pofont* érdemeltél volna, legalább is úgy, hogy a másikat a fal adja! Nem segíthetek rajtad. Ha majd szabad-lábon leszel, add vissza a zsokénak.

— Ha szabadlábom leszek!... — morogta a daloskönyvárus és nagyot sóhajtott: — *Ak-kor ugyan sohase kapja vissza a pofont!*

Ezzel kedvetlenül elédalgot az ajtótól és bo-rusan bár, de megpofozottan, leült a sarokba — ábrándozni.

A „daristák” a pakli nyolccassal

Igen szép számmal képviselik magukat a to-loncházban az ugynevezett „daristák”, akik a legszigorubb rendőri ellenőrzés dacára is foly-ton „dariznak.” Ezek az emberek vagy mankót vesznek a hónuk alá, vagy fekete szemüveget biggyesztenek az orrukra s így járva a várost, *engedély nélkül, titokban koldulnak*.

Persze, a legtöbbjüknek semmi baja sincs, de olyannyira sikerül részvétet kelteni maguk iránt, hogy — amint ők mondják *huszonöt—harminc pengőt összedariznak naponta*.

Mindenre elszánt, furcsa figurák ezek, akik a dohányt például úgy csempézik be a to-loncházba, hogy a hátukhoz varrják egy-két

öltéssel a „pakli nyolcast”. Így még olyanok is csempésznek be dohányt, akik egyébként nem dohányoznak. A dohánnyal tudniillik üzletet lehet csinálni, hol kenyeret, hol ruhát, hol ékszert cserélnek el a szenvedélyes dohányosok néhány cigarettáért.

Az álnyomorók koldusok bent is mankóval és bottal járnak, sőt a tetetésben odig mennek, hogy sétálni se járnak. A sétán ugyan elvileg résztvesznek, de sétaidő alatt az udvar egyik sarkában leülnek s markóikat, botjaikat maguk mellé helyezik. Onnan szemlélik a tarka menetet, amely kettesével és nem a legnagyobb csöndben vonul előttünk.

Zoro és Huru, a két őslakó

Ennek a tarka menetnek két legérdekesebb figurája a mindig egymás mellett haladó törpe Béla és óriás Tóni, vagy amint így hívják őket: a toloncházi Zoro és Huru.

Mind a ketten őslakók a toloncházban. A törpe Béla már nyolc éve tanyázik itt kisebb-nagyobb megszakításokkal. Ezt a liliputi embert, akít különösen a ligetben ismernek igen jól, általában

hetvendekás csavargónak csufolják a toloncházban.

A rendőrség legutóbb egy hentesszatyorban talált rá, abban aludt a meleg, ligeti éjszakákon. Összbüntetésül hat hónapot kapott. Az ítéletet Nagy Károly rendőrkapitány e szavak kíséretében hirdette ki előtte:

— Legalább nem kell ujévre megint ide járnod.

Társa, az óriás Huru, aki mindig kézenfogva vezeti maga mellett a liliputi Zorót, szintén régi és gyakori vendég ezen a tájon. A hatalmas Tóni zsidó kántor volt valaha, de teljesen elzüllött.

Arról nevezetes, hogy idebent is mindenkitől „bagót” koldul, állítóan még Nagy Károlytól magától is kért már. A cigarettáért mindenre képes: foltnak valót tép le a nadrágjából és tótágast is áll. Mindig van szivnivalója. Legrosszabb esetben azt a füstöt szívja, amit más — kiereget.

Alruhában a toloncházba

Igen különös körülmények között került a

toloncházba egy állástalan tisztviselő. Régióta gyanakodott már a feleségére, hogy az nap-nap után találkára jár. A közelmúltban elhatározta: megfigyeli a feleségét. Hogy a megfigyelés zavartalan legyen, munkásruhába öltözött s így követte nagy óvatosan a feleségét az utcán, egészen addig, amíg az asszony besurrant egy magánpalota kapuján.

A tisztviselő egy ideig tanácstalanul állt, nem tudta, mitevő legyen. Végül — mert a düh és harag erősen forrt benne — elhatározta: lesz, ami lesz, fölkeratja a feleségét. Vérbenforgó szemmel lökte be a palota kapuját s már rohanni akart a lépcsőház felé, amikor a portás utját állta és kérdőre vonta. A gyanusruházatu és izgatott férfi azonban annyira zavaros feleleteket adott s annyira esztét vesztve fenyegetőzött a vérfürdővel, hogy a portás meg volt győződve róla: örülten van dolga.

Rendőrt hozatott tehát és a toprongyos férfit a főkapitányságra vitette.

A főkapitányságon — szerencsétlenségére — ugyanakkor rengeteg egyént állítottak elő, akiket egy nagy razzian fogdostak össze. Megindultak az igazoltatási eljárások, de az állástalan ember toprongyos ruhájában semmi okmány nem volt és munkába állását sem tudta igazolni. Még ez talán nem lett volna tulságos baj, de véletlen elnézésből őt is a toloncház transzport közé csapták s a járatlan és tapasztalatlan ember zugolódás nélkül türte átkísértetését.

Egyszer csak arra eszmélt, hogy őt toprongyos ruházatában bolondnak nézik.

Szerencsére, kihallgatásra került, amelyen teljesítették igazoltatási kérelmét s rövidesen elbocsátották. Végre is: igazán nem lehet tudni egy toloncházi őrzőttről, hogy szimulál-e csak, vagy tényleg elmebeteg? A rendőrök pedig igazán nem elmeorvosok.